

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
201003848-/JMB

Dato
23.07.2010

Høring – utkast til forskrift om rammeplan for ingeniørutdanningene og utkast til forskrift om endring i forskrift om opptak til høyere utdanning

På grunnlag av NOKUTs evaluering av norsk ingeniørutdanning og innføringen av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning, oppnevnte Kunnskapsdepartementet i januar i år et utvalg som fikk i oppdrag å utarbeide forslag til ny rammeplan for ingeniørutdanning. Den nye rammeplanen skal erstatte gjeldende rammeplan fra og med studiestart 2011. Studenter som allerede har påbegynt ingeniørstudiet, vil fullføre utdanningene i henhold til eksisterende rammeplan.

Målet for revidert ingeniørutdanning er en helhetlig, profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning som har høy kvalitet og som er attraktiv, innovativ og krevende. Utdanningene skal svare på arbeidslivets behov for grunnleggende ingeniørkompetanse og danne et godt grunnlag for videre kompetanseutvikling i yrkesutøvelsen.

Det heter bl.a. i utvalgets mandat at rammeplanen skal ha forskrifts form og at den skal inneholde beskrivelser av forventet læringsutbytte, spesifisert på kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, med utgangspunkt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Videre heter det at rammeplanen skal bidra til en enhetlig nasjonal oppbygging av ingeniørutdanningene, uten at alle detaljene i denne skal nedfelles i den overordnede planen. Rammeplanutvalget fikk derfor også i oppdrag å organisere og styre en nasjonal prosess, som ved hjelp av bredt sammensatte arbeidsgrupper skal utvikle nasjonale retningslinjer for institusjonenes arbeid med program- og fagplaner på nivået under den nasjonale forskriften. Utvalget ble bedt om å gjennomføre arbeidet med disse styringsdokumentene i en åpen og inkluderende prosess for å nå målene som er satt for utdanningene.

Videre fikk utvalget i oppdrag å utarbeide forslag til indikatorer som skal kjennetegne ingeniørutdanningene etter ny rammeplan. Utvalget har frist til 15. oktober 2010 med å levere nasjonale retningslinjer og forslag til indikatorene. Det vil bli avholdt en høringskonferanse i Oslo 28. september i år med bakgrunn i utkast til retningslinjer. Utkastet blir gjort tilgjengelig i forkant av konferansen.

A. Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning

Rammeplanutvalget leverte sitt forslag til forskrift 15. juni 2010. Departementet har gått gjennom forslaget. I høringsutkastet er det gjort enkelte endringer i utvalgets forslag. Mange av disse er av redaksjonell art for å få teksten i mest mulig komprimert og korrekt forskriftsform. For eksempel er noe tekst om Y-vei, forkurs og TRESS av beskrivende karakter tatt ut, da vi ikke anser det nødvendig å forskriftsfeste slike beskrivelser. I tillegg har departementet gått gjennom utvalgets forslag til opptaksbestemmelser med sikte på at disse skulle innarbeides i et utkast til endring i forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften). Vedlagte forslag til endring i opptaksforskriften kommer i tillegg til høring om samme forskrift som ble sendt fra departementet i brev 5. juli 2010, se punkt B.

Departementet gjør oppmerksom på at det er gjort innholdsmessige endringer i rammeplanutvalgets forslag til forskrift om rammeplan. Disse endringene omfatter i hovedsak opptakskrav for søkere med henholdsvis fagskole og Y-vei som opptaksgrunnlag (omtalt under punkt B), og endringer i forslag til §§ 5 a, 5 b og 5 c om Struktur og innhold i utdanningene. Endringene gjelder struktur i studieløpet for Y-veisstudentene som vil få konsekvenser for vitnemålføring. Departementet mener at dette innholdsmessig ikke vil føre til noen endring i forhold til Rammeplanutvalgets forslag.

Departementets vurderinger

Departementet forutsetter at studenter som oppfyller fastsatte opptakskrav i henhold til opptaksforskriftens § 4-4 fjerde ledd og studenter som er tatt opp med hjemmel i § 3-3 (spesielt tilrettelagt ingeniørutdanning – Y-vei) skal ha likeverdig kompetanse etter fullført studium. Dette er begrunnelsen for at det er gjort materielle endringer i forslaget til forskrift om rammeplan § 5 c.

Om § 5 c Struktur og innhold for studenter med opptak gjennom Y-vei.

Rammeplanutvalget har foreslått at bachelor i ingeniørfag for studenter opptatt via Y-vei, skal inneholde "30 studiepoeng Y-vei fellesemner". Rammeplanutvalget har definert dette som "allmennfaglige grunnlagsemner som skal gjennomføres som høyere utdanning".

Et slikt forslag ville for departementet innebærer å gi aksept for at det i ingeniørutdanning kan inngå emner som normalt tilbys i videregående opplæring og er en del av opptaksgrunnlaget for andre studenter.

Departementet har tidligere understreket at "allmennfaglige grunnlagsemner", som anses å være "nødvendige redskapsfag" (norsk og matematikk) for å gjennomføre studiene, *ikke*

skal gi studiepoeng. Det er lagt til grunn at studenter som tas opp via Y-vei har hatt tekniske fag i sine fagbrev, i rammeplanen definert som "fellesemner" og "felles tekniske spesialiseringsemner". Slike emner utgjør totalt ca 30 studiepoeng. Det er slike emner søkere med Y-vei er ment å kunne fritas for i ingeniørutdanningen (en form for felles realkompetansevurdering), og det er den tiden som frigjøres med grunnlag i slikt fritak, som skal brukes til "allmennfaglige grunnlagsemner".

Vi viser til den daværende forsøksordningen ved Høgskolen i Telemark (som er bakgrunnen for Y-veien), som ble omtalt i St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring. Her heter det bl.a. at "*.. ordningen er tidsbegrenset og innebærer at studentene får godskrevet en del av de yrkesfaglige fagene fra videregående opplæring som gir fritak for linjefag i høyskolestudiet, samtidig som det legges til rette for at de kan ta spesielle allmennfag i løpet av studiet.*"

Rammeplanutvalgets forslag ville innebære at uteksaminerte kandidater fra studieprogram for Y-vei-studenter, skulle få vitnemål der det framgår at de har gjennomført 180 studiepoeng ingeniørfag, inklusive 30 studiepoeng "Y-vei fellesemner". Departementet foreslår at disse studentene skal få vitnemål der de gis fritak for 30 studiepoeng ingeniørfag med grunnlag i fagbrevet, jf. vårt forslag til § 5 c og vedlegg III og at "allmenfaglige grunnlagsemner" ikke skal fremgå av vitnemålene.

Vi viser her til sammenligning med TRESS-studentene som må ta "fordypning" i matematikk, fysikk og kjemi i egne sommersemestre. Det gis ikke studiepoeng for disse kursene, noe som etter departementets vurdering tilsier at det heller ikke kan gis studiepoeng til Y-vei-studentene for fag som normalt tilbys i videregående opplæring.

Rammeplanutvalgets forslag om å stille krav til innhold og omfang av fagbrev ville innebære å diskriminere fagbrev tatt i skole i forhold til fagbrev tatt i lære. De som har "skolefagbrev" må, etter Rammeplanutvalgets forslag, i tillegg til fagbrevet, ha relevant yrkespraksis for opptak til ingeniørutdanningen. Utvalget foreslår også at fagbrev tatt i "særløp" heller ikke kan gi opptaksgrunnlag til ingeniørutdanningen. Departementet mener at det ikke skal diskrimineres mellom måten fagbrevet er oppnådd på og forslaget er derfor ikke videreført i departementets høringsutkast.

Om § 5 a Struktur og innhold for studenter med to-årig teknisk fagskole,

Rammeplanutvalget har foreslått å definere minimumskrav for søkere med teknisk fagskole som opptaksgrunnlag. Utvalget foreslår at følgende fag og omfang må være inkludert i teknisk fagskole for at det skal kunne gi grunnlag for opptak til ingeniørutdanning: norsk (9 fagskolepoeng), matematikk (6 fagskolepoeng), fysikk (4 fagskolepoeng) og engelsk (3 fagskolepoeng) og at disse fagene skal gi grunnlag for rangering av kvalifiserte søkere. Departementet gjør for ordens skyld oppmerksom på at omfanget slik det er beskrevet, neppe ville være tilstrekkelig for å oppnå generell studiekompetanse.

I forslaget er ellers begrepet "fagskolepoeng" benyttet. En ordning med "fagskolepoeng" er ennå ikke fastsatt. Det eksisterer heller ikke en nasjonal studieplan for teknisk fagskole. Bruk av bestemte fag for opptak og rangering av søkere med fagskole slik Rammeplanutvalget har foreslått, er derfor ikke videreført i departementets høringsutkast, se også omtale under punkt B.

B Forslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften)

Forslaget om endringer i opptaksforskriften kommer i tillegg til endringer foreslått i høringsbrev 5. juli 2010 med høringsfrist 5. oktober 2010.

Rammeplanutvalgets forslag til bestemte fagkrav for opptak av søkere med teknisk fagskole og forslaget om at disse fagene skal være grunnlag for rangering av slike søkere, er ikke videreført. Departementet viser til prinsippet om at alle karakterer som inngår i opptaksgrunnlaget skal telle ved opptak til høyere utdanning og at det i henhold til den fastsatte opptaksforskriften er felles regler for rangering av søkere til alle studier. De foreslåtte fagene utgjør bare en liten del av fagkretsen i teknisk fagskole. Det vises også til omtale av "fagskolepoeng" under punkt A.

Rammeplanutvalgets forslag om å stille bestemte krav til gjennomføringen av fagbrev som grunnlag for opptak gjennom Y-vei, ville innebære diskriminering av søkere. Det vil for øvrig heller ikke gå frem av fagbrevet på hvilket grunnlag dette er oppnådd. Utvalgets forslag på dette punkt er derfor ikke videreført i departementets høringsutkast.

Vi viser også til at søkere som oppnår generell studiekompetanse med grunnlag i fagbrev og de fastsatte fagkravene, får beregnet sin poengsum med grunnlag i alle karakterene som går frem av samtlige kompetansebevis fra videregående opplæring.

Rammeplanutvalgets forslag til rangering, jf forslag om ny § 7-15, der kun fagbrevet skal telle, kan føre til behov for ytterligere rangering.

C. Praktiske opplysninger

Departementet sender med dette på høring utkast til forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning og forskrift om endring i forskrift om opptak i høyere utdanning. Utkastene bygger på utvalgets forslag med endringer som beskrevet ovenfor. Høringsbrev, utkast til forskrift og liste over høringsinstanser er tilgjengelige på Kunnskapsdepartementets nettsider www.regjeringen.no.

Departementet er oppmerksomme på at vedleggene til utkast til forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning fremstår lite leservennlige i vedlagte dokument. Leservennlig versjon av vedleggene der disse fremkommer i farger, kan lastes ned fra våre nettsider.

Rammeplanutvalgets utkast til forskrift, i tillegg til utvalgets merknader og vurderinger, (*Bakgrunn for revidert forskrift til rammeplan for ingeniørutdanning, rammeplanarbeidet –*

prosess og beslutningsgrunnlag) og ytterligere opplysninger om rammeplanutvalget og dets sammensetning, er tilgjengelig på følgende internettsider:

<http://www.hio.no/Enheter/Ny-rammeplan-for-ingenioerutdanningen>

Høringsfrist er **mandag 1. november 2010**.

Høringsuttalelser bes strukturert slik at det klart framkommer hva høringsinstansene mener om de to forskriftsutkastene:

A. Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanningene

B. Forslag om endring i forskrift om opptak til høyere utdanning

Disse sendes Kunnskapsdepartementet på e-post til postmottak@kd.dep.no.

Av hensyn til fremdrift med implementering av revidert ingeniørutdanning, vil det ikke bli gitt utsettelse av høringsfristen.

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Inger Johanne Christiansen
seniorrådgiver

Vedlegg: 2

Adresseliste

Departementene
Universiteter og høyskoler
Universitets- og høyskolerådet
Nettverk for private høyskoler
Forsvarets skolesenter
Politihøgskolen
Riksrevisjonen
Sametinget
NSO
ANSA
Elevorganisasjonen
Fylkesmennene
KS
LO
NHO
YS
Akademikerne
Unio
NITO
Norges Farmaceutiske Forening
Forskerforbundet
Naturviterforbundet
Norsk Tjenestemannslag
Parat
Tekna
Universitets- og Høyskoleutdannedes Forbund
Spekter
Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
Abelia
Maritim Utdanningsforum
Maskinentreprenørenes Forbund
Nasjonalt utvalg for tekniske fagskoler
Norges Rederiforbund
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund
Sjøfartsdirektoratet
Voksenopplæringsforbundet
SINTEF
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Statistisk sentralbyrå
Fylkeskommunene
Oslo kommune
Innovasjon Norge
Likestillings- og diskrimineringsombudet

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Steinerskolen i Norge
Sosialistisk opplysningsforbund
NOKUT
Utdanningsdirektoratet
Senter for internasjonalisering av høyere utdanning
Samordna opptak
Statens lånekasse for utdanning
Norges forskningsråd
Fagskolene
Rådet for fylkeskommunale fagskoler
Forum for fagskoler
Studieforbundene
Norgesuniversitetet